

ἀνεγνωρισμένον νὰ ἔχη γυναῖκα) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.² 222, 666. (ζ) Ἀπολύτως εἰς φράσεις μὴ δηλούσας ἀποστροφὴν ὠρισμένου προσώπου ἢ πράγματος Μεγίστ. Πελοπν. (Βυτίν.) Πόντ.(Κερασ.): Φρ. *Τ' ἀνάθεμα τοῦ Μεάλου Σαάτου Μεγίστ.* || Παροιμ. φρ. *Ἵς τοὺς πολλοὺς ἀνάθεμα δὲ χωράει* (οἱ πολλοὶ εἶναι ἰσχυροὶ) Βυτίν. || Γνωμ. *Ὅποιος λέγει τ' ἀνάθεμαν πάγει Ἵς σὴν κόλασιν Κερασ.* Πβ. *πεντανάθεμα, τρισανάθεμα, χιλιανάθεμα.* 2) Ὁ τόπος ὅπου ρίπτονται οἱ λίθοι τοῦ ἀναθέματος πρὸς στηλίτευσιν κακουργήματός τινος, ὅστις δύναται νὰ εἶναι αὐτὸς ὅπου ἐτάφη ὁ κακοῦργος ἢ διεπράχθη τὸ κακούρημα ἢ καὶ ἀορίστως ἄλλος, ὅταν δὲν πρόκειται περὶ τάφου τοιοῦτου ἢ κακουργήματος γενομένου ἐν ὠρισμένῳ τόπῳ, ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ σωρὸς τῶν λίθων (τὸ ἔθιμον τοῦτο καθ' ὃ πᾶς ὁ ρίπτων τὸν λίθον ἀναφωνεῖ ἀνάθεμα! εἶναι λείψανον τοῦ παλαιοῦ διὰ λιθοβολισμοῦ θανάτου τῶν ἐγκληματιῶν) κοιν. καὶ Καππ.(Φερτ.): *Τοῦ δεῖνα τοῦ ἔκαναν ἀνάθεμα. Θὰ γίνη τοῦ δεῖνα ἀνάθεμα κοιν. Ἄμα πικρῆς ἀπ' τ' ἀνάθεμα ρίξι κ' ἰοὺ νὰ πέτρα Στερελλ.(Αἰτωλ.)* || Φράσεις ἀρῶς καὶ ἀποστροφῆς κατὰ προσώπων καὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια οἰονεῖ εἶναι ἄξια νὰ πηγαίνουν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀναθέματος, ἦτοι εἰς τὸν ὄλεθρον: *Ἄμε-πῆγαινε-σῶρε Ἵς τ' ἀνάθεμα! Νὰ πᾶς Ἵς τ' ἀνάθεμα! Ἄς πάη Ἵς τ' ἀνάθεμα! Ἵς τ' ἀνάθεμα καὶ Ἵς τὴν ὀργή! Ἵς τ' ἀνάθεμα! Ποῦ Ἵς τ' ἀνάθεμα εἶναι!* (συνών. φρ. *ποῦ Ἵς τὸ διάβολο εἶναι!*) κοιν. *Λάμνε Ἵς τ' ἀνάθεμαν!* Κύπρ. || Παροιμ. φρ. *Δὲ λέγω μῆτε Ἵς τὸ καλὸ μῆτε Ἵς τ' ἀνάθεμα* (οὔτε παρακινῶ οὔτε ἐμποδίζω, μένω ἀδιάφορος) Θεσσ. (Ἀλμυρ.) || Ἄσμ.

Γιὰ πέ, νὰ ζήσης, λυερὴ πονπόθεν ἴν' ἢ γενιά σου;
— *Ἄς εἶναι μ' ποῦ τ' ἀνάθεμα κι ἀποῦ τὴν μαύρην ὦραν!* (ἴν' = εἶναι) Τήλ.

Ἄς εἶμαι ἀπ' τ' ἀνάθεμα κι ἀπ' τὴν κακὴ τὴν ὦρα!
Εῦβ.

Ἵς τ' ἀνάθεμα τέτοια ζωὴ, κάλλια νὰ μὴν τὴν εἶχα!
ἀγν. τόπ. Ἡ χρῆσις αὕτη καὶ μεσν. Πβ. Θεοφάν. 683,7 (ἐκδ. Βόννης) «ἀπελθε εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς τὸ ἀνάθεμα». Συνών. ἀναθεματίστρα, ἀναθεματούρι, λιθοσωρεῖα, τροχάλι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Θράκ. Ἴων.(Κρήν.) Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Ἀργολ. Ἀρκαδ. Γορτυν.) Πόρ. Σάμ. Στερελλ. (Εὐρυταν. Φωκ.). Ἡδη καὶ εἰς τοὺς μεταγν. χρόνους ὡς τοπων. Πβ. Π. Δ. (Ἀριθμ. 21,3) «καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Ἀνάθεμα».

ἀναθεμάτι τό, ἀμάρι. ἀνεθεμάτι Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀνάθεμα.

Ἡ βλασφημία τοῦ ἀναθέματος, κατάρα: *Μαζεύει ἀναθεμάτι ἢ ψυχὴ του* (ἐπὶ ἀποθανόντος ὑβρίζοντος). Συνών. ἀναθεματία, ἀναθεματίδι, ἀναθεματισμός.

ἀναθεματία ἢ, Πόντ.(Κερασ.) ἀναθεματίγια Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀνάθεμα.

Ἀναθεμάτι, ὁ ἰδ.

ἀναθεματίδι τό, Πελοπν.(Κορινθ. Μεσσ. Τρίκκ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀνάθεμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Ἀναθεμάτι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Τόσα χρόνια προξενητὴς παίρνει τῶν σ'χώρια, παίρνει τὸ ἀναθεματίδι Τρίκκ.

ἀναθεματίζω κοιν. καὶ Πόντ.(Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀναθ-θεματίζω Κύπρ. Χίος κ.ά. ἀναθ-θεματίζ-ζω Σύμ. ἀναθιματίζον βόρ. ἰδιώμ. ἀναθιματίζον Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀναθεμακίζον Τσακων.

ἀναθεματοίζω Καππ. (Ἀραβάν.) ἀνεθεματίζω Α.Κρήτ. Σίφν. ἀναθεμίζω Θεσσ. (Ὀλυμπ.) ἀναθεματῶ Ἴων. (Κρήν.) Πελοπν.(Γορτυν.) κ.ά. — Λεξ. Δημητρ. ἀναθεματῶ Πελοπν.(Αἶγ) ἀναθ-θιματοῦ Λυκ.(Λιβύσσ.) ἀναθιμῶ Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Μακεδ. (Μάγ. Σνίχ. κ.ά.) Μετοχ. ἀναθεμένος Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ. Φιλότ.) ἴματ'σμένους Ἰμβρ.

Τὸ μεταγν. ἀναθεματίζω. Ὁ τύπ. ἀναθεματῶ ἤδη μεσν. Πβ. Πόλεμ. Τρωάδ. στ. 632 (ἐκδ. ΔΜαυροφρ. σ. 204) «τὸν καιρὸν ἀναθεματεῖ καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, | ὅπότεν ἐξημέρωσεν, ὁ πόλεμος ἐγίνη». Οἱ τύπ. ἀναθεμίζω καὶ ἀναθεμῶ νεώτεροι σχηματισμοὶ ἐκ τῆς ὀνομαστ. τοῦ οὐς. ἀνάθεμα, τοῦ δευτέρου δὲ τύπ. ἢ μετοχ. ἀναθεμένος. Ἡ ἀφαίρεσις τριῶν συλλαβῶν τῆς μετοχ. ἴματ'σμένους διὰ λόγον εὐφημητικόν.

1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. καταρῶμαι τινα, βλασφημῶ τινα λέγων κατ' αὐτοῦ τὸ ἀνάθεμα, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων κοιν. καὶ Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: *Ἀναθεμάτισα τὴν ὦρα καὶ τὴ στιγμή ποῦ τὸν εἶδα - ποῦ τὸ εἶπα κττ. Μέρα νύχτα τὸν ἀναθεματίζει ποῦ τοῦ ἴφαγε τὰ λεφτὰ κοιν. Ἀναθ-θεματίζει τοὺς γονεῖς μου Κύπρ. Αὐτὸς ἀναθ-θιματῶ μου Λιβύσσ. Ἐνεθεμάτισα τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὦραν ποῦ ἐγεννέθα (ἐγεννήθην) Κερασ. Μὲ τοῦτες τοῖς στοιβασμένες πέτρες ἀναθ-θεματίσαν τον (τὸν ἀναθεμάτισαν ρίπτοντες εἰς ὠρισμένον μέρος πέτρες, αἱ ὅποια ἐσχημάτισαν σωρὸν) Κύπρ. Τὸν ἀναθεματιοῦνται χῆρες καὶ ὄρφανὰ Λεξ. Δημητρ. Ἐνεθεματίστα ἀσ' ὅν ποππᾶν (ἀνεθεματίσθην ὑπὸ τοῦ ἱερέως) Τραπ. Χαλδ. || Ἄσμ.*

Ἡ μάννα σου σ' ἀναθιμάει, σὲ πικροαναθιμάει ποῦ ἔδουσις τὴν Ἀρετὴν πολὺ μακρὰ Ἵς τὰ ξένα Ὀλυμπ.

Σ' ἀναθιμάει ἢ μάννα σου, σὲ μυριαναθιμάει, ὁπῶδουκίς τὴν Ἰβδουκίᾶ πολὺ μακρὰ Ἵς τὰ ξένα

Μακεδ. 2) Μέσ. καταρῶμαι τὸν ἑαυτὸν μου, λέγω ἀνάθεμά με! ἐπὶ ὅρκου Πόντ. (Τραπ.) Σύρ. κ.ά.: *Ἀναθεματίστηκα νὰ μὴν τὸ κάνω Σύρ. Ἐνεθεματίεν καὶ ἐφορίεν* (ἀναθεματίστηκε καὶ ἀφωρίστηκε) Τραπ. Διὰ τὴν χρῆσιν πβ. Κ. Δ. (Πράξ. Ἀποστ. 23,21) «ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μῆτε φαγεῖν μῆτε ποιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν».

Μετοχ. 1) Ὁ παραδοθεὶς ἢ ὁ ἄξιος νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ ἀνάθεμα, ἐπάρατος, ἐξώλης κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): *Ἐ, ἀναθεματισμένε, τί μοῦ ἔκαμες! Ἐ, τὸν ἀναθεματισμένο! κοιν. Θαρεῖς πῶς εἶναι ἀναθεματισμένος καὶ δὲ βρίσκει προκοπὴ Λεξ. Δημητρ. Ἀφωρισμένον κι ἀναθεματισμένον! (ὁ ἀφωρισμένος κτλ.) Χαλδ. Τ' ἴματ'σμέν' δὸν γιό! Ἰμβρ. Ἀναθεμένου γιοῦ παιδί! Ἀπύρανθ. Ἵς τ' ἀναθεμένου τὴ μάννα! (ἀρὰ) Γαλανᾶδ. || Παροιμ.*

Ποῦ τοῦ ἀναθ-θεματισμένου τὸ μαντρίν νὲ ῥίφιν νὲ ἄρνιν

(δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν σχέσεις μὲ ἄνθρωπον κακόν. νὲ = οὔτε) Κύπρ. || Ἄσμ.

Ἀναθεματισμένη, χαῖρι νὰ μὴ δῆς, τὸν ἄντρα ποῦ θὰ πάρης νὰ μὴ τὸνε χαρῆς!

Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀφωρισμένος (ἰδ. ἀφορίζω), καταραμένος (ἰδ. καταρειέμαι), τρισαναθεματισμένος (ἰδ. τρισαναθεματίζω). Ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀναθεματισμένη τοπων. Θράκ. 2) Οὐς., διάβολος Κεφαλ. Κρήτ. Κύπρ. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. 488: *Μὲν βλαστημᾶς τῶν πατρῶν σε οἱ ἀναθ-θεματισμένοι Κύπρ. Συνών. ἀναθεμάτος, βερζεβούλης, διάβολος, τρισκατάρατος.*

